

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kato. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlivrsta za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratno oglašje primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Vojska med Avstrijo in Srbijo!

Naš poslanik zapusti Srbijo. — Kralj Peter in prestolonaslednik bežita. — Srbski vodja Putnik ujet in zopet izpuščen.

Avstrija odklanja posredovalca. — Mir bo Avstrija narekovala v Nišu ali Kragujevacu. — Med našim vojaštvom veliko navdušenje. — Francija in Rusija se umikata.

Srbija ni hotela izpolniti naših zahtev! V sled tega je Avstrija pretrgala z njo prijateljske zveze in naš poslanik v Belgradu je v soboto po 6. uri zapustil Srbijo. Od tega časa se je začelo med nami in Srbijo vojno stanje.

Ako bi Srbija že ne imela nič drugega na vesti, kakor sokrivdo na umoru našega prestolonaslednika, bila bi njena dolžnost, da ponudi Avstriji vsako zadoščenje za tako razžalitev. Toda to ni bila niti edina krivda, ki jo je zagrešila Srbija proti nam. Skozi 6 let nas je neprestano vznemirjala ob naših mejah ter nam naredila velikansko škodo v našem gospodarskem razvoju. Vendar smo morali biti pripravljeni, in čeprav nismo imeli vojske, vendar smo morali plačevati neizmerno svote za vojaško pripravljenost. Tega nismo mogli več mirno prenašati! Sedaj ko se je prišel zraven strašen umor priljubljenega nam nadvojvode, je bila mera polna. Ali se Srbija prostovoljno poda na druga pota, ali pa jo z orožjem in silo prisilimo. Srbija si je izvolila zadnje!

Cela Avstrija stoji v tem važnem trenutku kakor en mož ob strani svojega presvitlega cesarja in slavne avstrijske armade, kateri izročamo mirnim srcem usodo naše države. Tudi mi Slovenci in Hrvati, čeprav po jeziku in krvi sorodni srbskemu narodu, ne delamo v tem oziru nobene izjeme. Kdor žali Avstrijo, žali tudi nas! Katoliško naše prepričanje nam nalaga zvestobo do cesarja in Avstrije, in vsled tega niti trenutek nismo bili v dvomu, kaj je naša dolžnost.

Le Nemcem moramo povedati v tem resnem trenutku odkrito besedo. Avstrija in njen cesar ne nastopata proti Srbiji, ker so Slovani, ampak, ker so naši sovražniki. Ne gre se torej za boj proti Slovanom, ampak za boj proti sovražnikom. Naj bo kdor hodi. Slovan ali Nemec, ako je naš sovražnik, potem je naša dolžnost, da sledimo klicu svojega cesarja. In mi Slovenci sedaj ne vprašamo, kakega rodu je naš nasprotnik, ampak mi izpolnjujemo brez ozira na vse okoliščnosti ono dolžnost, ki nam jo nalaga naša velika domovina Avstrija.

Naše oči se obračajo sedaj k Bogu! Prosimo ga, naj nam varuje sivolasega, mnogo skušanega vladarja, kateri se mora sedaj izpiti tudi ta bridki kelih. Res, vse pride nanj! Toda čim bolj ga vidimo trpeti in skrbeti, tem zvesteje in gorkeje se ga oklepajo naša srca in čutijo z njim. Prosimo pa Boga tudi za blagoslov, ki ga naj pošlje naši armadi. Naj ji da moč, pogum in zmago!

Prizadevanje velesil, da se spor med Avstrijo in Srbijo ne razširi.

Celi svet prešinja mrzlično razburjenje. Sedaj, ko so se vse velesile prepričale, da zahteva Avstrija nekaj samoumevnega, da hoče postaviti svoje razmer-

je do Srbije na zdravo podlago, si prizadevajo vse velesile, da bi ostal spor med Avstrijo in Srbijo omejen le na ti dve državi. V prvi vrsti si prizadeva Francija, da bi odvrnila Rusijo, naj se ne postavi zoper Avstrijo. To je tudi popolnoma umevno, kajti Francija smatra, da je slednji trenutek za svetovno vojsko zelo neugoden. Tudi Nemčija vpliva na Rusijo v tem smislu, da bi ostal spor med Avstrijo in Srbijo omejen le na ti dve državi. V teh prizadevanjih podpira posredujoče velesile dejstvo, da so avstrijske zahteve popolnoma upravičene in da jih mora celi omikani svet odobravati. Saj je Srbija sama v enem delu svojega odgovora priznala, da se morajo kot samoumevne izpolniti, pripoznanje, ki je pa prišlo že prepozno. Če bi bila storila Srbija to, kar pravi pamet že vsakemu posamezniku, da je nekaj samoumevno, bi ne bilo nikoli prišlo tako daleč. Potem bi ne bilo treba zapustiti srbskemu kralju in njegovi vladji Belgrada in do vojske bi ne bilo prišlo. Na strani Avstrije se nahaja pravica in ta jo dela neizmerno močno. Naša stvar je pravična, to se priznava celi svet, tega ne more tudi Rusija utajiti. Če bi hotela Rusija imeti svetovno vojsko, do česar pa menda ne bo prišlo, bi se to moralo bridko maščevati nad tistimi, ki bi kaj takega povzročili. To ve naša ponosna armada, ki gre sedaj v boj, to vedo tudi vsi narodi od severne Češke do južne Dalmacije, od Alp do Karpat in čeprav so vsa ta ljudstva deljena na dve državni polovici, toda sedaj jih prešinja ena misel: Za čast države in za njenega vladarja.

Avstrija ostane trdna.

Od dobro poučene strani se poroča, da bi bilo vsako posredovanje Francije in Rusije na Dunaju popolnoma brezvspešno. Če bi bilo posredovanje mogoče, je potem edin pripraven prostor za to Niš ali Kragujevac v Srbiji. Srbija se mora brezpogojno udati.

Nadalje se poroča, da bo dolžnost Srbije, ako se sedaj uda, da povrne Avstriji vse one milijone, ki jih je naša država izdala za mobilizacijo. Če da sta Rusija in Francija Avstriji poročstvo, da se stroški naše dosedanje mobilizacije povrnejo — prej pa mora Srbija seveda še sprejeti naše zahteve — potem bi bilo mogoče, da bi Avstrija to posredovanje ne odklonila. Na vsak način je gotovo, da je posredovanje Francije in Rusije mogoče še le, ko smo mi v Srbiji in tedaj, če se poda Avstriji jamstvo za povrnitev mobilizacijskih stroškov.

Kralj Peter beži.

Najprej je zbežala iz Belgrada — kraljeva družina! Bilo je to že v soboto ob 3. uri popoldne. Ko je v soboto zbežala iz Belgrada kraljeva družina, se

je polastilo belgrajskega prebivalstva nepopisno razburjenje. Nekaj oseb, ki so bile očividno plačani agitatorji, je sicer poskusila s tem, da so klicali po mestu „živijo!“ kralju in prestolonasledniku, vzbudilo malo navdušenja; ljudstvo za to ni bilo razpoloženo. Ljudstvo je bilo ogorčeno radi tega, da sta se kralj in prestolonaslednik prva skrila in podala v varnost. Kljub vsej otožnosti in obupu Belgrajčanov se je jako veliko govorilo o sledečem dogodku. V poseben vlak, v katerem se je peljala kraljeva družina, so stopili kralj Peter, ki je bil popolnoma pobit; dalje prestolonaslednik Aleksander z neko nepoznano, lepo, mlado damo, prince Pavel in brat kralja prince Arzen. Toda prince Jurija, najstarejšega kraljevega sina in prejšnjega prestolonaslednika nikjer ni bilo. Že od petka opoldne ga niso v Belgradu več videli. Ali ljudstvo si je to kmalu raztolmačilo; vse je govorilo in je trdno prepričano, da je prince Jurij oni Milan ali Cigo Ciganovič, ki je poučeval morilce Principa, Cabrinoviča in Grabesa, kako se mečejo bombe in kako se strelja. In kaj je storil ta Cigo Ciganovič, da ga ne bi vjele avstrijske čete ter da ne bi bil poklican, zagovarjati se radi sokrivde na sarajevskem umoru? Zbežal je na Rusko, kjer bo pod napačnim imenom živel pri sorodnikih umrlega ruskega belgrajskega poslanika, Hartwiga.

Kaj se je že zgodilo?

Kolikor izvemo, se danes (ponedeljek) vojska ni napovedana. Splon pa je sedaj, ko je naš poslanik odpotoval iz Belgrada, ni treba posebej napovedati.

Ali so naše čete čete že prekoračile meje, se ne ve. Ponoči (od nedelje na ponedeljek) se je po Mariboru razglasilo, da je Belgrad že zaseden. Obrnili smo se v Gradec, a se nam ni moglo reči, kaj je resnice na tem. Gotovo pa je, da so v Zemunu, avstrijskem mestu, ki leži nasproti Belgradu, slišali v Belgradu streljanje. Sumise, da je izbruhnil punt proti kraljevi rodbini, ki je tako sramotno pobegnila.

To so zadnje novice (ponedeljek predpoldan). Drugih važnih novic ni.

Francija zapuša Srbijo.

Francosko poslaništvo na Dunaju je izdalo naslednjo izjavo: Kar se tiče spora med Avstrijo in Srbijo, ni namen Francije, da bi se izpostavila za Srbijo. Seveda v slučaju, če bi bila Rusija napadena, bi bila zavozniška dolžnost Francije, da pomaga Rusiji. Toda pričakuje se in upati je, da ne bo prišlo tako

daleč, marveč, da se bo posrečilo omejiti spor na Avstrijo in Srbijo.

Iz tega je sklepati, da Rusija ne bo z orožjem nastopila v prid Srbiji.

Nemčija in tudi Italija stojita zvesto ob strani Avstrije!

Srbski vojskovodja -- vjet.

Šefa srbskega generalnega štaba, vojvodo Putnika, so v soboto, dne 25. t. m. vjeli na železniški postaji Kelenfeld pri Budimpešti, ko se je vračal iz Gleichenberga, kjer se je zdravil s svojo hčerko, v Srbijo. Med vožnjo so ga enkrat ustavili in sicer v Gradcu, kjer so zahtevali od njega, da se izkaže, kdo da je. Vsled tega je zamudil zvezo. Ko se je vozil naprej, se je že doznala nepovoljna vsebina srbskega odgovora. Zgodovinska 6. ura je minila. Z večernim vlakom se je nameraval Putnik odpeljati v Belgrad. 20 minut pred prihodom vlaka v Kelenfeld je došlo na omenjeno železniško postajo 20 tajnih policajev in ko je vlak obstal, so ga ti le obkolili. Vse potnike so spravili v čakalnice. Ko so hoteli Putnika vjeti, se je postavil v bran in potegnil samokres, kakor se misli, da bi bil izvršil samomor. Samokres so mu iztrgali ter Putnika vrgli na tla. Nato so ga prepeljali s svojo 20letno hčerko k nadžupanu v Budimpešto. Putnik je bil oddan vojaškemu poveljstvu, hčer so pa nastanili v hotelu.

Srbski vojskovodja zopet izpuščen.

Iz Budimpešte, kjer se je nahajal šef srbskega generalnega štaba vojvoda Putnik kot vjet, se poroča, da so ga zopet izpustili. Odpotoval je takoj v Belgrad. Glasom obstoječih vojaških predpisov se smatra vsakega častnika kake tuje države v trenutku, ko je izbruhnila vojna med njo in Avstrijo, kot ogleduha. Vsled tega so morali vjeti šefa srbskega generalnega štaba, Putnika, in ga obdržati. Tukaj je pripomnil, da so vse vesti o kaki sili, ki bi se bila uporabila napram Putniku, gola izmišljotina. Putnika so odvedli v budimpeštansko vojaško kazino in so ga tam sprejeli nad vse spodobno. Naš plemeniti vladar pa ni hotel vzeti Srbiji njenega vrhovnega poveljnika, ampak je zaukazal, da se je mogel takoj podati v svojo domovino. Dali so mu na razpolago posebni vlak in salonski voz. Že samo ta viteški čin našega cesarja bi moral nagniti Srbijo, da se zave svoje zmote in se še v zadnjem trenutku ukloni.

Kako je prišlo tako daleč?

Že od leta 1908, ko smo si priklopili Bosno in Hercegovino, se je iz srbske kraljevine začelo hujskati proti Avstriji in agitirati za to, da pridejo Hrvaška, Bosna, Hercegovina in Dalmacija pod srbskega kralja, da tako nastane „Velika Srbija“. Posebno v Bosni in Hercegovini je bila huda agitacija. Neprestano so vršile priprave za punt. Ker je bil Franc Ferdinand odločen nasprotnik velikosrbskih teženj, so ga Srbi obsodili na smrt in dne 28. junija je padel s svojo soprogo kot žrtev svojih načel. Morilec so prišli iz Srbije. Tudi voditelji in organizatorji punta po Bosni so bili iz Srbije najeti ali vsaj podpihovanj.

Vsakdo je pričakoval, da bo srbska vlada ob umoru Fran Ferdinanda obsodila velikosrbsko agitacijo, da pa bo pokazala uradnike in častnike, ki so sodelovali, da bi strožje pazila na časopise, ki je neprestano hujskalo, ali pa da bo vsaj zasledovala one, na katere je padel sum, da so bili sarajevskega umora sokrivi. Toda nič se ni zgodilo, ampak izgledalo je, kakor da bi se tudi vladna Srbija vsaj natihom veselila umora in ga odobraval. Listi so postali še bolj srditi in podivjani.

Preiskava radi umora je med tem dokazala, da so bili morilec prestolonaslednika na Srbskem najeti, da so jih celo častniki učili, kako se mečejo bombe in kako se strelja s samokresi in da so morilec tudi pomagali, priti varno čez mejo. Na podlagi teh podatkov je naša vlada dne 23. t. m. ob 6. uri zvečer po našem poslaniku baronu Gieslu izročila srbski vladi noto (spomenico), v kateri zahteva:

Srbski vladni list mora dne 26. t. m. prinesiti izjavo, v kateri oboje velesrbsko agitacijo ter zažuga s strogim postopanjem proti onim, ki bi jo še nadalje uganjali. Ta izjava mora iziti tudi kot dnevno povelje za srbsko armado.

Nadalje se zahteva, naj se Srbija obveže: da bo razpustila velesrbsko društvo „Narodna Obrana“ ter zaplenila njegovo premoženje; da bo odstranila velesrbske profesorje in iz knjig odstranila vse, kar je naperjeno proti Avstriji; da bo zaprla majorja Voja Tankosiča, ki je učil morilce streljati za sarajevski napad in nekega Ciganoviča, ki jih je učil za Sarajevo metati bombe; da bodo pri preiskavi proti sokrivcem smeli tudi naši avstrijski uradniki zraven.

Do sobote, dne 25. t. m. najkasneje do 6. ure zvečer se mora Srbija izjaviti, ali prevzame vse zahteve ter se obveže, jih brezpogojno izpolniti. Srbija sme reči samo da ali ne. Ob 6. uri v soboto zvečer je prišel srbski ministrski predsednik na avstrijsko poslaništvo ter izjavil: ne. Na to je naš poslanik odpotoval in med nami ter Srbi je nastalo vojno stanje.

Bolgarija prijateljica Avstrije.

Neodvisni bolgarski list „Dnevnik“ piše v svoji sobotni izdaji: Srbi bi se nikdar ne poboljšali. Končno ne bo preostajalo nič drugega, kakor da

prejme ta narod zaslužen plačilo, ker se ne zmeni ne za mednarodne običaje in ne za lastno čast. Bolgarska javnost bi pozdravila z zadovoljstvom vsak odločen korak Avstrije, ki bi spametoval Srbe. Srbijo se more samo z orožjem prisiliti, da se spametuje in neha delati sosedom vseh mogočih neprijetosti. Na Balkanu bo nastal mir še le tedaj, če se bo prisililo Srbijo do uvidevanja, da ne sme izzivati sosedov in povračati zločinov.

Kako se je nota sestavila.

Da se spomenica (nota) izroči Srbiji, so sklenili na Dunaju že v nedeljo, dne 19. t. m. v skupnem ministrskem svetu. Navzoči so bili člani skupne vlade grof Berchtold, vitez Krobatin, dr. vitez Bilinski ter oba ministrska predsednika, avstrijski in ogrski. Posvetovanj se je udeležil tudi šef generalnega štaba, baron Konrad-Hecendorf. Ministrski svet se ni vršil v ministrstvu za zunanje zadeve, ampak na nekem privatnem stanovanju. Sestavilo se je besedilo spomenice, ki se je izročila, kakor znano, v četrtek zvečer ob 6. uri Srbiji. Nota je bila sestavljena v francoskem jeziku. Besedilo je napravil sekcijski načelnik v ministrstvu za zunanje zadeve baron Musulin, ki je rodom Srb, a se povsod vsiljivo imenuje Hrvat.

Prvi utis note v Belgradu.

Glas o izročitvi note se je v Belgradu po bliskovito raznesel. Prvi glasovi o vsebini note so prišli med belgrajsko prebivalstvo krog osme ure zvečer (dne 23. julija). V resnih meščanskih krogih je vsebina note vse potrla, dočim je med onimi vrstami, ki so bili do sedaj nositelji prodirajoče, vojne politike zoper Avstrijo, nastalo po prvem presenečenju veliko razburjenje. V kavarnah, kjer se je zbrala velika množica ljudi, je prišlo takoj do strastnih izbruhov zoper Avstrijo. Najbolj srdito se je razburjena množica obračala proti zahtevi, da bi se izdalo kraljevo armadno povelje z besedilom, ki ga je narokovala in predpisala Avstrija in v katerem se najostreje obsojajo velikosrbske težnje in da bi se naj to povelje prečitelo armadi. Ravno najbolj delavni pristaši velikosrbskega gibanja pripadajo oni vojni stranki, ki ima kot takozvana stranka zarotnikov že del časa največji vpliv na armado in tudi glavno besedo na srbskem kraljevem dvoru. Istotako so pristaši velikosrbske organizacije ostro nastopili proti zahtevi, da bi avstrijski preiskovalni organi nadzorovali srbsko sodno postopanje. Razburjenje po cellem Belgradu je splošno in izredno veliko.

Nek budimpeštanski list poroča dne 21. julija iz Belgrada: Ko se je raznesel glas po mesu, da se je avstrijska nota izročila, se je slišal po belgrajskih ulicah le en glas: To je vojska! Nihče se ni natančno vedel, kakšne podrobnosti vsebuje pravzaprav izročena nota. Srbska vlada je skušala ohraniti vse tajno, dokler niso došla poročila iz Dunaja in Budimpešte. Mnenja občinstva so bila razdvojenaa. En del je bil mnenja, da se Srbija ne sme ukloniti, drugi so pa zopet vstrajali pri misli, da Srbija naj da zadoščenje, ker tretje vojske ne more vzdržati. Srbija, ki je še bila včeraj v mamilu slave, je danes polna strahu. Misli se že tudi na to, da bi se bežalo iz Belgrada, če v nedeljo (dne 26. julija) srbski uradni list ne prinese zahtevane izjave. Le častniki in prijatelji majorja Tankosiča rožljajo s sabljo. Več častnikov je priredilo včeraj (četrtek) po noči v častniški gostilni veliko slovesnost, ki je trajala do jutranje zore.

Utis note v Bolgariji.

Nota, katero je izročila Avstro-Ogrska Srbiji, je Bolgarijo obče zadovoljila. Najuglednejši bolgarski politiki vseh strank imenujejo noto kot dostojno velesili. V Bolgariji so prepričani, da Srbija ne bo sprejela avstrijskih zahtev ter se smatra to noto naravnost kot napoved vojske. V Sofiji krožijo najrazličnejše vesti. Tako n. pr. se govori, da je odpotoval ministrski predsednik Pašič v Petrograd (kar ni res, kajti Pašič se je že v petek vrnil v Belgrad) in da bo dal odgovor na noto sporazumno z Rusijo po ministru Paču, ki tačas predseduje ministrskemu svetu. Dobri poznavatelji srbskih razmer so mnenja, da Pašič danes sploh ni več merodajen, kajti vojaška liga bi v svojem zaslepljenju in v nadi na pomoč Rusije strmoglavila vsako vlado, ki bi si upala sprejeti zahteve Avstrije. Neki vladni poslanec je rekel: Ne verjamem, da bi rekla Srbija da in pa amen. Kajti potem bi bil konec njene slave kot samostojna država. Razpust „Narodne Obrane“ in konfiskacija njenega premoženja bo skušala zabraniti vojaška liga z vsemi sredstvi. V obče se ne govori o nič drugem, kakor o odgovoru na noto ter prevladuje mnenje, da je oborožen spor neizogiben. Veselijo se splošno na ponizanje Srbije in nič bi jim ne bilo ljubše, kakor če bi Avstrija zgrabila po orožju, pri čemur se smatra, da bo najpogrejši zasedla sandžakat Novi Pazar, da zabrani združenje Srbije in Črnogore. V slučaju vojske bi se Bolgarija zadržala nevtralnno, tudi ako bi se Rumunija ne.

Utis avstrijske note v Rumuniji.

Vsi rumunski listi se bavijo na uvodnih mestih z avstrijsko noto: „Independence roumaine“ piše: „Brez dvoma je ustvarila avstrijska nota položaj, ki je dalekosežnega pomena. Oni del note, ki se tiče u-

mora v Sarajevu, odobrava vsaka omikana država. Srbska vlada je z izjavami, ki jih je dosedaj priobčila, doprinesla dokaz, da nima namena, da bi se odtegnila svojim obveznostim. Strogo politični del note pa vsebuje zelo kočljivo vprašanje. Rumunija, ki si je vselej prizadevala sprijazniti in zblížati obe državi, bi mogla tudi tokrat prevzeti vlogo nepristranskega posredovalca.

Utis avstrijske note na Angleškem.

Vsi angleški listi se bavijo na uvodnih mestih z avstrijsko noto. „Daily Chronicle“ piše, tla se bo spor le prav težkim potom rešil. „Morningpost“ povdarja, da bi Srbija storila najboljšo, če bi takoj ugodila zahtevam Avstrije, da odstrani na ta način vsak povod za oboroženi spor. Vsi listi so v tem edini, da bodo Angleška, Francoska in Rusija nasvetovale v Belgradu, da Srbija odjenja. „Westminster Gazette“ piše: Avstrijska nota je odločne vsebine. Ni nam sicer znano, koliko je resnice na teh obdolžitvah, toda glase se odločno in če se bo dokazala njih resničnost, ne bo Srbiji preostajalo nič drugega, kakor odjenjati na celi črti. Srbska nota bi morala vsebovati prav resen odgovor na težke obdolžitve. Avstrija ima pravico zahtevati od Srbije, da ta ugodí njenim zahtevam in upati je, da bo krenila Srbija v zadnjem trenutku na pravo pot. „Morningpost“ obsoja postopanje Avstrije kot samovoljno, v istem smislu piše tudi vse angleško liberalno časopisje. Najuglednejši angleški list „Times“ izraža upanje, da Avstrija ni izpregovorila zadnje besede.

Utis avstrijske note na Francoskem.

Francosko časopisje napada Avstrijo, češ, da kali mir s tem, da zahteva od Srbije nekaj, kar ona ne more sprejeti. Časopisje predbaciva avstro-ogrski politiki, da se je prenaglila z namenom, tirati zadevo do skrajnosti. Eden najuglednejših francoskih listov, „Matin“, piše: Brez dvoma bo Francija zaprosila Avstrijo, naj ne stori takoj nadaljnjih korakov, da bodo velesile mogle pregledati vse tozadevne akte. Ta rešitev bi bila edino pametna. Zahteve Avstrije so naravnost izzivanje Srbije.

Utis avstrijske note na Ruskem.

Spomenica Avstro-Ogrske Srbiji zelo razburja duhove v Rusiji. Prvi utis je bil, da je vojska med Avstrijo in Rusijo neizogibna. Vse je prepričano, da je nadaljnji razvoj odvisen v prvi vrsti od stališča ruske vlade, koji koraki se pričakujejo, vsled tega z največjo napetostjo. Do zadnjega se je upalo, da bo Sasonov, ki ni naklonjen vojni stranki, vse storil, da se ohrani mir in našel način, ki bo omogočil, da se spor omeji. Toda ruski uradni list že priobčuje sledečo, jako značilno izjavo. Carska vlada se nahaja v resnih skrbeh radi avstrijske spomenice Srbiji in zasleduje z največjim zanimanjem razvoj avstrijsko-srbskega spora, v katerem Rusija ne more ostati nepristranska. Seveda je še sedaj veliko vprašanje, kako bo podpirala Srbijo, ali samo diplomatsko in denarno, ali pa tudi sama poseže vmes. Ako stori zadnje, potem bi to pomenilo začetek svetovne vojske.

Čez Petrograd in Moskvo se je proglasilo izjemno stanje. Iz Rusije prihajajo glasovi, da se je pripravil napad na carja, a je ponesrečil. Čez 150.000 ruskih delavcev štrajka.

Kako se je nota izročila.

Ko je dobil avstrijski poslanik v Belgradu — baron Giesl — dne 23. t. m. v roke avstrijsko noto, se je obrnil z ozirom na to, da je bil odsoten ministrski predsednik Pašič, na dvor in zahteval, da bi se mu pokazala odgovorna osebnost, kateri naj bi izročil avstrijsko noto. Temu energičnemu nastopu je pripisovati, da je izdal regent, prestolonaslednik Aleksander, ukaz, s katerim je bil pooblaščen finančni minister Paču, da zastopa ministrskega predsednika Pašiča. Ko je potem zvedel Giesl, da mora s Pačujem stopiti v zvezo, je takoj obvestil finančnega ministra, da mu ima izročiti noto in ga prosil, da ga ob 6. uri zvečer sprejme v ministrstvu. Tukaj se je nekaj minut po 6. uri zvečer oddala nota — ulimat. Izvršilo se je vse strogo ceremonijelno. Po pozdravu je oddal poslanik baron Giesl s kratkimi besedami noto finančnemu ministru Pačuju, se poslovol in se vrnil v poslaniško palačo.

Trdi se, da je vse, kar se more v Belgradu nazivati z imenom meščanstvo, napolnjeno z vojnim strahom. Ko bi bilo odvisno od meščanstva, bi se morala vlada udati zahtevam monarhije. V Belgradu nihče ne ve, kakšne namere da ima vlada. Kakor v Belgradu, tako vlada tudi v Zemunu popolen mir.

Odhod našega poslanika iz Belgrada.

Že v naprej se je določilo, kako mora postopati naš poslanik, ako Srbija ne sprejme avstrijskih zahtev. Baron Giesl je dobil dne 24. t. m. povelje, da v slučaju, če ne pride od srbske vlade do 6. ure dne 25. t. m. noben odgovor, ali če ta odgovor ne bo popolnoma zadovoljiv, takoj z vsem svojim poslaniškim osebjem zapusti srbsko glavno mesto. Po mednarodnih običajih prevzame varstvo avstro-ogrskih podanikov v Srbiji kaka druga prijateljska velesila, v tem slučaju nemški poslanik baron Griesinger.

Avstrijski poslanik — gre.

O sobotnih zgodovinskih dogodkih v Beogradu nam javlja uradno poročilo:

Ministrski predsednik Pašić je prišel v soboto, dne 25. t. m., nekaj minut pred 6. uro, na avstrijsko poslaništvo v Beogradu in je dal na našo noto odgovor. Toda vsebina je bila nepovoljna. Srbi niso hoteli sprejeti naših pogojev. Naš poslanik baron Giesl je nato Pašiču naznanil, da prekine vse diplomatske zveze in je zapustil s poslaniškim osebjem ob 6. uri 30 minut Beograd. V Zemunu je stopil na avstrijska tla in se od tam odpeljal na Dunaj. Srbska vlada je že prej (ob 3. uri popoldne) odredila mobilizacijo cele armade. Dvor, vlada, kjer tudi čete, so zapustili Beograd. Vlada in dvor sta se že preselila v Kragujevac.

Avstrija zasede Beograd.

V Beogradu se pričakuje, da bodo avstrijske čete brez odpora odkorakale v mesto. Srbska vlada upa, da bodo vevlasti še le tedaj posredovali, ko bodo avstrijske čete že zasedle srbsko glavno mesto. Ruski in francoski poslaniki in višji uradniki se z vsem pritiskom trudijo, da bi pripravili srbsko vlado na to, da odjenja in ugodni zahtevam Avstrije. Do sedaj pa so bile ruske in francoske namere pri srbskem ministristvu brezuspešne.

Nemčija grozi Franciji.

Nemški poslanik v Parizu je oddal v francoskem zunanjem ministristvu to-le izjavo:

Nemčija popolnoma odobrava noto na Srbijo, kar se tiče oblike in vsebine.

Upa, da se spor omeji samo na Avstrijo in Srbijo.

Nemčija ne bo trpela, da bi se vmešavala v ta spor kaka tretja velesila.

Balkanske države.

Pašić je vprašal balkanske države, kako se bodo zadržale. Dobil je baje ta-le odgovor: Bolgarija bo nepristranska, Črna Gora bo šla s Srbijo, Grčija bo mirna.

Odredbe v Srbiji.

Najvišjim poveljnikom srbske armade je bil določen vojvoda Putnik, a smo ga Avstriji prej vjeli, kakor poročamo na drugem mestu. Podonavsko divizijo bo komandiral predsednik „Narodne Obrane“, srđit sovražnik Avstrije, general Janković. Glavno taborišče srbske armade je Valjevo.

Seja srbske skupščine.

Kralj Peter, ki se je nahajal na letovišču v Ribarski Barji, se je pripeljal v soboto popoldne v Beograd. Odredil je, da se je za nedeljo, dne 26. t. m. sklicala srbska zbornica, kateri je predložila srbska vlada odgovor na avstrijsko noto v svrhu naknadnega odobrenja. Skupščina bo imela več sej. Na belgradskem kolodvoru so se vršile zelo obširne vojaške priprave. Kolodvori so bili prenapolnjeni. V soboto ob 4. uri zjutraj so prepeljali pod spremstvom vojaštva v zabojih na 4 vozovih ves denar narodne banke iz Beograda v Kragujevac.

Srbi se pripravljajo.

Na Dunaj se poroča iz Beograda: V mestu je nastalo brezmejno razburjenje. V diplomatskih krogih se izjavlja, da je vojska med Avstrijo in Srbijo sedaj neizogibna. Domneva se tudi, da Srbija na noto avstrijske vlade niti odgovorila ne bo. Belgradska garnizija bo skoro odmarširala iz Beograda; vojaške čete so dobile ukaz, naj se umaknejo v notranjost dežele.

Srbska armada.

Srbska armada, ki je bila do leta 1908 urejena kot nekaka milica, je sedaj popolnoma reorganizirana. Posrečilo se ji je, da je v prvi balkanski vojski v večjih bitkah premagala in porazila Turke, a v drugi balkanski vojski Bolgare. Te njene številne zmage so ji dale novega življenja in navdušenja. Pred balkansko vojsko je štela 5 infanterijskih divizij prvega in 5 drugega poziva in je dosegla koncem druge balkanske vojske stanje 161.000 mož prvega in 88.000 mož drugega poziva. V bitkah ob Bregalnici proti Bolgarom je poklicala Srbija pod orožje vse može v starosti od 18. do 50. leta. Tako je doseglo stanje srbske armade 450.000 do 500.000 mož. Mirovno stanje srbske armade, ki je znašalo pred balkansko vojsko le 30.000 mož, je znašalo po balkanski vojski 50.000 mož in letos v spomladi že 53 tisoč mož. Od tega moštva se je nahajalo približno tri petine v novo osvobojenih krajih. Koncem meseca junija so poklicali toliko rezervistov pod orožje, da znaša sedaj mirovno stanje srbske armade 120 tisoč mož. Srbsko vojno ministristvo je odredilo, da se v Novi Srbiji na novo ustanovi 5 divizij prvega poziva in sicer v Ibaru, na Kosovem, v Vardarju, v Bregalnici in Bitolju. Ker je padlo v obeh balkanskih vojskah okrog 50.000 srbskih vojakov in še v novo osvobojenih krajih niso mogli dobiti toliko novincev, da bi zamogli nadomestiti izgubo, se lahko računa, da bi mogla Srbija sedaj v slučaju voj-

ske poklicati pod orožje komaj toliko moštva, kakor ga je sklicala v začetku balkanske vojske. Po balkanski vojski so obrnili Srbi svojo pozornost na artilerijo. Že za časa vojske proti Bolgarom je Srbija naročila veliko število težkih topov na Francoskem. Srbija ima sedaj dva polka težke artilerije, in vsak polk ima 20 baterij in vsaka baterija ima štiri topove 12- in 15centimeterskega kalibra.

Kakor znano, je dovolila srbska zbornica majnika t. l. 122.8 milijonov za izredno izpopolnitev armade. To svoto je porabila za nabavo novih brzostrelnih topov. Veliko vprašanje je pa, če so se srbski častniki in moštvo že priučili zadostno v porabi teh novih topov.

V slučaju vojske bi postavila Srbija na bojišče 6 armadnih zborov, vsak po 2 diviziji. Vsaka divizija šteje štiri polke pehote, en polk konjenice, en polk poljskega topništva, ki šteje 9 baterij in vsaka baterija 4 topove. Na vsako divizijo se računa 15000 mož, tako, da znaša vojno stanje Srbije prvega in drugega poziva 200.000 mož. Ni pa znano, kako so sestavljene nove divizije v novo osvobojenih srbskih pokrajinah. Kako je sedaj razdeljena srbska armada in kje se nahajajo armadni zbori, o tem ni znano nič zanesljivega. Le toliko je znanega, da je Srbija odpoklicala iz Nove Srbije 2 diviziji na srbsko-bosansko mejo. Mobilizacija srbske armade se more izvršiti v 8 dneh.

Prva vest na Dunaju.

Prvo vest, da ni dala Srbija na avstrijsko noto povoljnega odgovora, so zvedeli na Dunaju v soboto ob 4. uri zvečer, ko je prečital v zunanjem ministristvu dvorni svetnik Montlong zastopnikom časopisja sledečo izjavo: Ob 3. uri popoldne v soboto je bila mobilizirana srbska armada. Ob 4. uri popoldne so srbska vlada, kralj Peter in oblasti zapustili Beograd in se podali na jug. Okoli 6. ure se je izročil baronu Gieslu odgovor srbske vlade. Ker ne odgovarja našim zahtevam, je baron Giesl ob 6. uri 30. minut zapustil Beograd. Srbskemu poslaniku na Dunaju se je izročil popolni list. Jutri koraka avstrijsko-ogrsko armada v Srbijo.

Uradno obvestilo o mobilizaciji.

C. kr. namestništvo je vse liste obvestilo o mobilizaciji s temi-le besedami:

Nj. c. in kr. Veličanstvo so zaukazali deloma mobilizacijo in sklicanje črne vojske. — Natančnejše tozadevne odredbe pojasnijo javno nabiti razglasi.

Naši vojskovodje.

Po naši ustavi ima cesar neomejeno oblast v vseh vojaških zadevah. Pridržana mu je vsa pravica čez vojaštvo in noben drug človek se ne sme vmešati v vojaške reči. Vojni ministar ima sicer nekatere pravice, a tudi te so mu podeljene od cesarja. Stori mora vse to, kar mu cesar ukaže. Cesar ima tudi pravico, napovedati vojsko ali pa skleniti mir, sklepati zveze z drugimi vladarji in voditi sploh vse zunanje zadeve. Najvišji vojskovodja je torej cesar. Kajpada lahko izroči cesar vrhovno povelje tudi svojim izkušenim generalom. Taki generali, ki so odločeni za vojskovodje, opravljajo v naši armadi sedaj službe armadnih nadzornikov. Imenujemo jih po službeni starosti:

Nadvojvoda Friderik, katerega je cesar po umoru Franca Ferdinanda določil za svojega pooblaščenca in zaupnika v vseh vojaških rečeh; uradno se to izraža, da je na razpolago najvišjemu vrhovnemu poveljstvu. Nadvojvoda Friderik je bil do tega imenovanja nadzornik za vso avstrijsko deželno brambo. Radi svoje prijaznosti in ponižnosti je v vojaških krogih zelo priljubljen.

Šef generalnega štaba, kateri ima z najboljšimi izbranimi častniki v resnici usodo cele vojske v rokah, je baron Konrad-Hecendorf. Generalni štab izdeluje načrte in vojskovodje jih v sporazumu z njim le izpeljujejo. Znano je, da velja baron Konrad ne samo, pri nas, ampak tudi v vojaških krogih drugih držav, kot nenavadno bistroumen, nadarjen in hitro misleč človek. Naša armada je, odkar je Konrad šef generalnega štaba, izmed najboljših organiziranih armad na svetu. Preskrbljena je z vsem do zadnjega gumba. Častniki so z novodobnimi manevri, ki niso več samo za parado, ampak se naslanjajo kolikor mogoče na istinite razmere v vojski. Takih izbornih manevrov nima nobena druga država. Častniki in moštvo obožujejo Konrada. Njegovo ime elektrizira našo armado. To je dobro, kajti pravi vojskovodja mora imeti neomejeno zaupanje pri celi armadi.

Za vso upravo v vojski bo moral skrbeti vojni ministar Krobatin. Mož je slovenskega pokolenja in njegov oče je kranjski Slovenec pri Tržiču na Gorenjskem. Že dolgo časa služi v vojnem ministristvu, kojemu sedaj načeljuje, ter velja za izbornega upravitelja. Armada je z vsem preskrbljena, magacini so polni. Vrh tega še velja Krobatin kot strokovnjak pri artileriji ter je ravno to važno panogo naše armade popolnoma in po najnovejših potrebah organiziral.

Na morju je določen za našega vojskovodjo admiral Anton Haus. Tudi slovenskega rodu, doma iz Tolminskega na Goriškem! V delegaciji s slovenski-

mi in hrvatskimi delegati govori vedno slovenski ali hrvatski. Haus živi le za našo mornarico, za drugo se ne briga. Mož je izredno učen, moško odločen in v občevanju zelo ljubeznjiv. Ne samo častniki, ampak pred vsem ga ljubi moštvo, kajti Haus zna občeovati z vsakim mornarjem kakor s svojim tovarišem. Ali bi v slučaju vojske nastopila tudi naša mornarica? Skoraj gotovo, ako bi se Crnagora in Grčija postavili ob stran Avstrije.

Najboljši poznavatelj Bosne in Hercegovine v vsakem oziru je sedanji predsednik bosanske deželne vlade, feldcajgmajster Oskar Potiorek. O njem se pravi, da je zelo nadarjen, pogumen in nagle, a trezne odločitve. To vse je v vojski dobro.

Nadalje so še armadni nadzorniki: poprejšnji vojni ministar infanterijski general Moric vitez Aufenberg, kavalerijski general Rudolf vitez Bruderman in infanterijski general Liborij vitez Frank.

Izjemno stanje v Avstriji.

Za Avstro-Ogrsko so se razglasila v očigled vojske izjemna določila.

1. Politična uprava za Bosgo, Hercegovino in Dalmacijo preide na najvišjo vojaško oblast.

2. Občine in javni uradi morajo sodelovati pri vsem, kar je za obrambo države potrebno.

3. Začasno preidejo sodnijske zadeve na vojaško oblast.

Državni zbor in deželni zbori dalmatinski, kranjski, goriški, moravski, gornjeavstrijski, slezijski in štajerski so zaključeni.

Tudi za Ogrsko so izdana enaka določila.

Zanimivosti iz Isla.

Odkar se je izvršil atentat v Sarajevu, delate vojaška in kabinetna pisarna cesarjeva brez odmora. Zadnji dnevi so bili za uradništvo obeh imenovanih mest pač najtežji. Kakor vsikdar ob takih dneh, je vladar vsem s svojim veseljem do dela živ vzgled vstrajnosti in požrtvovalnosti. Sivi starček žrtvuje svoje edino razvedrilo, lov in sprehode, in sedi cele ure pri pisalni mizi, čemur se še pridružijo dolge in utrudljive avdijence in poročila. Brzjav in telefon iz Isla na Dunaj in v Budimpešto sta preobložena in uradništvo išlske pošte ne more kljub vsej svoji veliki priidnosti sprejeti najnujnejših privatnih pogovorov, ker se rabita oba neprestano do državne in pa dvorne pogovore. Že ozračje zadnjih dni je naznanjalo, da se bliža odločilna ura. Trdi se, da cesar v najkrajšem času zapusti Isl in odpotuje takoj na Dunaj.

Izdajica v ministristvu?

Mučno pozornost vzbuja v dunajskih političnih krogih, da so v Beogradu vsled izvrstne srbske ova-duške službe o vseh korakih, ki se store na Dunaju, takoj drugi dan natančno poučeni. Toda treba je počakati, ako se ta strašna novica potrdi. Ako jo preiskava, ki se bo brezdvomno uvedla, potrdi kot resnico, potem je takega lopova treba naglim potom soditi in sodbo izvršiti!

Kdo je Milan Ciganović?

Budimpeštanski listi poročajo, da se glasi ena točka avstrijske note v prvotnem nemškem besedilu drugače, kakor uradno izdana ogrska prestava. 7. točka note zahteva v nemškem jeziku, da se zapre „gotovega“ Milana Ciganovića, dočim govori ogrsko besedilo, da se zapre nekega Ciganovića. Ker se je pa to zgodilo v noti in v njeni prilogi trikrat, je prišlo do raznih govoric, kako se naj ta izraz razlaga. V poučenih krogih so prepričani, da obstoji popolnoma osnovana sumnja, da je ime Ciganović le krivo ime, pod katerim se skriva kaka druga oseba. Pravijo, da „neki“ Ciganović ni nihče drugi nego major Milan Pribičević; tudi o tem se govori, da je ta Ciganović vročerkvni princ Jurij.

Pozor ob železnicah!

Iz Dunaja se uradno opozarjamo, da so radi varnosti zastražene železnične proge po vojaštvu. Da se ne pripeti nobena nesreča, se občinstvo opozarja, da bodo vojaške straže, oziroma vojakji, proti vsakemu rabili orožje, ki na prvi poziv ne postoji. Kakor nitro torej zaslišiš glas vojaške straže, moraš postati ter čakati, da pride vojak do tebe in te, ako se mu zdiš sumljiv, preišče.

Denar v posojilnice!

Najbolj varen je sedaj v vojskih časih denar v posojilnicah. Držati denar doma in ga skrivati, je mnogo bolj nevarno! Posojilnice imajo njim izročen denar varno naložen in se torej ne more doživeti nobena izguba. Država varuje kakor vsako zasebno posest tudi posojilnice ter njih denar, zato je popolnoma krivo mnenje tistih, ki mislijo, da bo v vojski porabala država zasebni in posojilnični denar. Ako kdo kaj takega trdi, dajte ga naznaniti, da ga zapro zaradi neresničnosti, vznemirljivih vesti. Pač pa je nasvetovati, da zanesejo ljudje sedaj ves svoj razpoložljiv denar v varno zavetje posojilnic. Pokazalo se je, da je za ljudi v vojski najboljša, ako ohranijo hladno glavo in mirno in trezno grede svojo dosedanj pot naprej. Seveda bodo prišli med ljudi sedaj vsakvrst-

ni vagabundi s temno preteklostjo, vstali bodo tudi domači oderuhi in goljufi ter postali prav glasni, toda naloga pametnih je, da svarijo ljudi pred takimi posledicami ter jih pomirjajo.

Nesramnost slovenskih liberalcev.

Glasilo štajerske liberalne stranke, „Narodni List“, ki se tiska sedaj v oni ljubljanski tiskarni, kjer že več let sem veje srbskemu kraljestvu preprižan duh, ni zadovoljen z našo pisavo o Srbih. Pišemo baje o Srbih nizkotno in podlo. To je seveda laž, ampak „Narodni List“ se je poslužuje, ker si ne upa zapisati resnice. V oni, po veleizdajalstvu dišeči tiskarni v Ljubljani je gospodom neljubo, da pišemo tako, kakor se v resnih časih za poštene avstrijske državljane edino spodobi. Mi ne sovražimo srbskega naroda, cenimo njegovo nadarjenost, spoštujemo vse njegove vrline, toda dežele naše avstrijske države naj pustijo Srbi pri miru. Ako pa tega ne storijo, ako celo v naših mejah agitirajo za veleizdajalstvo, ako nam umorijo našega prestolonaslednika, ker je hotel ohraniti Avstrijo v tem obsegu, kakor je danes — potem moramo kot zvesti državljani tudi mi nastopiti proti njim. Njih politična stremjenja so nam sovražna, in slovanska vzajemnost od nas ne zahteva, da bi morali odobravati vse, kar si Srbi zamislijo in hočejo. Liberalci seveda lahko godrnjajo in slepomišljajo tudi sedaj, napol so avstrijski, napol nezačudljivi, kajti za njimi ne stoji ljudstvo. Naši zastavi pa sledi slovensko ljudstvo in mi nosimo zanj odgovornost. Zato mora biti naša politika posebno v teh resnih časih jasna, trezna in pametna. Tako je, ako trdno in nepremakljivo stojimo ob strani Avstrije in njenega cesarja. Vsaka druga politika bi vodila naše ljudstvo v propad in pogubo. Zato je skrbeti, da liberalni listi ne pridejo v nobeno slovensko hišo!

Strašno neurje.

Iz St. Petra pri Mariboru se nam javlja:

Dne 23. t. m. je pridrvelo nad St. Peter hudo neurje. Okoli 1. ure popoldne je nastal naenkrat strašen vihar, da še stari ljudje malo takšnih pomnijo. Najhuje so prizadete občine: Malčevica, Vodela, Hrenca in Celestrina. Na poti proti Gori je izruvalo celo drevo ter podrlo kapelo križevega pota, g. veleposestniku Bračkotu blizu farne cerkve je izruvalo silno veliko orehov, ki so bili močno polni. V Hrenca je pri škofovski viničariji podrlo jagned na hišo ter zlomilo vso streho. Pri hiši oskrbnika grofice Brandis v Celestrini je veter odnesel streho senene kope, ki je bila tako težka, da so jo štirje močni možje komaj vzdignili. Grozen je bil pogled na sadonosnike in vinograde. Trsove leži vse križem, drevje, polno sadja, je polomljeno, setvina, kar je še bilo na njivah, je razmetana po celi njivi. Le hvala Bogu, da ni bilo toče, ampak samo močen dež! Bog nas varuj hudega vremena! — Letina se še precej dobro kaže, samo vedno deževje nas je do sedaj zadrževalo pri delu. V vinogradih se kaže še srednja letina, grozdje in trsove je zdravo. Sadja je po nekaterih še precej.

Iz Činžata se poroča: Vihar „vrtinec“ je napravil tukaj v četrtek, dne 23. t. m., ogromno škodo. Posebno prizadeti so posestniki Franc Korman, Avgustin Löschig, najbolj pa Matija Blažej na Činžatu, kateremu je vihar na vseh poslopih odkril in deloma odnesel streho in tramovje. Par oralov gozda in sadonosnik je popolnoma uničen. Drevesa leže križem izruvana in strena. Škoda se momentano ne da določiti, vendar imata Korman in Blažejškoda za mnogo tisočakov.

Iz Smartina v Rožni dolini nam pišejo:

Dne 23. t. m. okrog enih popoldne je nastal tukaj strahovit vihar, pravi kraški orkan, kakoršnega že najstarejši ljudje ne pomnijo. Trajal je le dobrih 5 minut, a je naredil ogromno škode. Prevrgetel je več kozolev, izrul ali v sredini prelomil mnogo sadnega drevja; sadje, ki ga je letos pri nas itak malo, skoro docela otresel, posebno pa po gozdih zagospodaril, da kaj takega stari možje niso videli. Največje bore in smreke je na mestih izrul s koreninami; našli smo drevesca pol metra in še bolj debela, ki so čez sredino prelomljena. Med nevihto je silno pokalo in gromelo, dež se je vli, toče je padlo le nekaj zrnje, a kakor rečeno, v dobrih petih minutah je bilo vse — storjeno. Na koruzi in v vinogradih je ravno tako velika škoda.

Novim naročnikom!

Kdor hoče izvedeti novice in poročila o vojski, naj si naroči naše liste. Naznanjamo pa že danes, da dobi list le tisti, ki obenem pošlje denar. Kdor list naroči le po dopisnici in nič denarja ne pošlje, lista ne dobi. Vsak, ki si želi naš list nanovo naročiti, naj torej kupi poštno nakaznico in nam po nji pošlje nakaznino. Ob robu nakaznice naj napiše svoje ime in obenem pristavi: **nov naročnik**. Stem nam olajša delo. Slov. Gospodar stane celo leto 4 K, četrt leta 1 K, od zdaj do novega leta 1 K 80 v. Na vprašanja glede naročnine upravnistvo radi ogromnega dela ne bo odgovarjalo. Tudi položnice se novim naročnikom zdaj ne bodo pošiljale.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrov. zadruga
z neomejeno zavezo

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2 %, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2 %. Obresti se pripisujejo k kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se pošt. br. pos. (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 %, na vknjižbo sploh po 5 1/2 %, na vknjižbo in poroštvo po 6 %, in na osebni kredit po 6 %. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoje last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Protnje posojila se dajejo na vknjižbo dela posojilnice brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsake ure in četrtke od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izveniš praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar. **Pojasnila se dajejo** in prodaje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

Stolna ulica števil. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Koroška ulica 5. — V lastni hiši.

Opremljena z najboljšimi stroji, z lastnim električnim obratom, najnovejšimi črkami in čednimi obrehki, sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za viš. župniške urade spovedne in misijonske listke z črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitke z natisom glave ter razne oznanilne napise. Za slavne obitnike, šoleke in druge urade: uradne zavitke, oznanila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitke, okrožnice, račune, opomine, manjice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lopake s črnim in drugobarvnim tiskom. Za posojilnice, zadruga in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računske zaključke, društvene znake, vabila k prireditvam in sejam, dnevne sporede in drugo.

Za krmnarje in prireditelje veselja: jedilnike, vabila na ples, ljudske veselice, tombole itd., plesne rede, vstopnice, različne napise itd. Za pesameznike: vizitke, naslovnice, poročnice, parte in žalostinke v najlepši opravi. — Diplome za častno ude društev in častne občane v različnih okraških in s modernimi okvirji po jako nizkih cenah.

Vsa naročila se izvršijo ceno in točno.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritakem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 5 % od 1. in 16. v mescu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisujejo glavnici ter kakor ta le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštne-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 %, do 6 %, na vknjižbo in poroštvo po 6 %, na menice po 6 1/2 %, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in zasebnikih protnje na sodnajo za vknjižbo in izbris vknjižbe dela posojilnice brezplačno stranka plača same koleke.